

Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
JEAN RICHARD DE LA TOUR

της 22ας Ιουνίου 2023¹

Υπόθεση C-422/22

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu
κατά
ΤΕ

[αίτηση του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου, Πολωνία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Διακινούμενοι εργαζόμενοι – Κοινωνική ασφάλιση – Εφαρμοστέα νομοθεσία – Κανονισμός (ΕΚ) 883/2004 – Άρθρο 76 – Υποχρέωση αμοιβαίας ενημέρωσης και συνεργασίας – Κανονισμός (ΕΚ) 987/2009 – Πιστοποιητικό A1 – Αυτεπάγγελτη ανάκληση – Άρθρα 6 και 16 – Έλλειψη υποχρέωσης του φορέα έκδοσης να κινήσει διαδικασία διαλόγου και συνδιαλλαγής με την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους υποδοχής – Άρθρα 2 και 20 – Υποχρέωση ενημέρωσης της αρχής αυτής το συντομότερο δυνατόν μετά την ανάκληση του πιστοποιητικού»

I. Εισαγωγή

1. Η αίτηση προδικαστικής αποφάσεως αφορά την ερμηνεία του κανονισμού (ΕΚ) 987/2009² και ειδικότερα την κατ' αναλογία εφαρμογή των άρθρων 6 και 16 του κανονισμού αυτού σε διαδικασία ανάκλησης πιστοποιητικού A1.
2. Η αίτηση υποβλήθηκε στο πλαίσιο ένδικης διαφοράς μεταξύ του ΤΕ και του Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Toruniu (ιδρύματος κοινωνικών ασφαλίσεων, τομέας Τορούν, Πολωνία, στο εξής: ZUS), σχετικά με την απόφαση του δεύτερου να ανακαλέσει το πιστοποιητικό A1 το οποίο βεβαιώνει, κατόπιν αιτήσεως του πρώτου, την κατάστασή του για τους σκοπούς της εφαρμογής της πολωνικής νομοθεσίας περί κοινωνικής ασφάλισης κατά την περίοδο από τις 22 Αυγούστου 2016 έως τις 21 Αυγούστου 2017.
3. Το Δικαστήριο δεν έχει ακόμη αποφανθεί επί της εφαρμοστέας διαδικασίας σε μια τέτοιου είδους περίπτωση ανάκλησης πιστοποιητικού A1 με πρωτοβουλία του φορέα που το εξέδωσε. Θα εξηγήσω τους λόγους για τους οποίους οι διατάξεις του κανονισμού 987/2009 σχετικά με τις περιπτώσεις αμφιβολίας περί της εγκυρότητας ενός τέτοιου είδους πιστοποιητικού και με τον

¹ Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

² Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ 2009, L 284, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 465/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012 (ΕΕ 2012, L 149, σ. 4) (στο εξής: κανονισμός 987/2009 ή κανονισμός εφαρμογής).

καθορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας δεν ασκούν επιρροή εν προκειμένω. Πράγματι, φρονώ ότι, ελλείψει προβλεπόμενης διαδικασίας διαλόγου και συνδιαλλαγής ενόψει αυτεπάγγελτης ανάκλησης ενός πιστοποιητικού A1, οι αρμόδιοι φορείς των εμπλεκόμενων κρατών μελών πρέπει να ανταλλάσσουν πληροφορίες εκ των υστέρων, στο πλαίσιο της συνεργασίας την οποία προβλέπει ο νομοθέτης της Ένωσης, προκειμένου να μην θίγονται τα δικαιώματα των ενδιαφερομένων.

II. Το νομικό πλαίσιο

A. Ο κανονισμός (ΕΚ) 883/2004

4. Ο τίτλος II του κανονισμού (ΕΚ) 883/2004³, ο οποίος επιγράφεται «Προσδιορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας», περιλαμβάνει τα άρθρα 11 έως 16.

5. Κατά το άρθρο 11 του κανονισμού 883/2004:

«1. Τα πρόσωπα στα οποία εφαρμόζεται ο παρών κανονισμός υπάγονται στη νομοθεσία ενός και μόνον κράτους μέλους. Η νομοθεσία αυτή προσδιορίζεται σύμφωνα με τον παρόντα τίτλο.

[...]

3. Με την επιφύλαξη των άρθρων 12 έως 16:

α) το πρόσωπο που ασκεί μισθωτή ή μη μισθωτή δραστηριότητα σε κράτος μέλος, υπάγεται στη νομοθεσία του εν λόγω κράτους μέλους·

[...]».

6. Το άρθρο 13 του κανονισμού 883/2004, το οποίο επιγράφεται «Άσκηση δραστηριοτήτων σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη», ορίζει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«Το πρόσωπο που ασκεί κανονικά μη μισθωτή δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη υπάγεται:

α) στη νομοθεσία του κράτους μέλους κατοικίας, εάν ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητάς του σε αυτό·

ή

β) στη νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο ευρίσκεται το κέντρο των συμφερόντων των δραστηριοτήτων του, εάν δεν κατοικεί σε ένα από τα κράτη μέλη στα οποία ασκεί ουσιώδες μέρος της δραστηριότητάς του.»

³ Κανονισμός του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2004, για το συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας (ΕΕ 2004, L 166, σ. 1 και διορθωτικό ΕΕ 2004, L 200, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 465/2012 (στο εξής: κανονισμός 883/2004 ή βασικός κανονισμός).

7. Σύμφωνα με το άρθρο 72, στοιχείο α', του κανονισμού 883/2004, η Διοικητική Επιτροπή για τον Συντονισμό των Συστημάτων Κοινωνικής Ασφάλισης (στο εξής: διοικητική επιτροπή) χειρίζεται όλα τα διοικητικά θέματα και τα θέματα ερμηνείας που απορρέουν από τις διατάξεις του κανονισμού αυτού ή του κανονισμού 987/2009.

8. Το άρθρο 76 του κανονισμού 883/2004, το οποίο επιγράφεται «Συνεργασία», ορίζει στις παραγράφους 3, 4 και 6 τα εξής:

«3. Για τους σκοπούς του παρόντος κανονισμού, οι αρχές και οι φορείς των κρατών μελών μπορούν να επικοινωνούν απευθείας μεταξύ τους καθώς και με τους ενδιαφερομένους ή τους εκπροσώπους τους.

4. Οι φορείς και τα πρόσωπα που καλύπτονται από τον παρόντα κανονισμό έχουν υποχρέωση αμοιβαίας ενημέρωσης και συνεργασίας, ώστε να εξασφαλίζεται η ορθή εφαρμογή του παρόντος κανονισμού.

Οι φορείς, σύμφωνα με την αρχή της χρηστής διοίκησης, απαντούν σε όλα τα αιτήματα εντός εύλογου διαστήματος και, σε αυτή τη συνάρτηση, παρέχουν στους ενδιαφερομένους κάθε πληροφορία που απαιτείται για την άσκηση των δικαιωμάτων που τους αναγνωρίζει ο παρών κανονισμός.

[...]

6. Σε περίπτωση δυσκολιών ερμηνείας ή εφαρμογής του παρόντος κανονισμού, που ενδέχεται να διακυβεύσουν τα δικαιώματα ενός προσώπου που καλύπτεται από αυτόν, ο φορέας του αρμόδιου κράτους μέλους ή του κράτους μέλους κατοικίας του εν λόγω προσώπου έρχεται σε επαφή με το φορέα ή τους φορείς του άλλου κράτους μέλους ή των άλλων κρατών μελών. Εφόσον δεν υπάρξει λύση εντός εύλογου διαστήματος, οι οικείες αρχές μπορούν να ζητούν την παρέμβαση της διοικητικής επιτροπής.»

B. Ο κανονισμός 987/2009

9. Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 2, 8 και 10 του κανονισμού 987/2009 έχουν ως εξής:

«(1) Ο κανονισμός [883/2004] εκσυγχρονίζει τους κανόνες συντονισμού των εθνικών συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας των κρατών μελών, αποσαφηνίζοντας τα απαραίτητα μέτρα και τις αναγκαίες διαδικασίες εφαρμογής τους και μεριμνώντας για την απλούστευσή τους προς όφελος όλων των ενδιαφερομένων. Θα πρέπει να τεθούν οι εκτελεστικοί κανόνες.

(2) Η αποτελεσματικότερη και η στενότερη συνεργασία μεταξύ των φορέων κοινωνικής ασφάλειας αποτελεί παράγοντα ουσιώδους σημασίας για να μπορούν τα πρόσωπα που καλύπτονται από τον [κανονισμό 883/2004] να ασκούν τα δικαιώματά τους το συντομότερο δυνατόν και με τους καλύτερους δυνατούς όρους.

[...]

(8) Τα κράτη μέλη, οι αρμόδιες αρχές τους και οι φορείς κοινωνικής ασφάλειας θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να συμφωνούν μεταξύ τους ευέλικτες διαδικασίες και διοικητικές ρυθμίσεις που, κατά την κρίση τους, είναι πιο αποτελεσματικές και καλύτερα προσαρμοσμένες στο πλαίσιο των αντίστοιχων συστημάτων τους κοινωνικής ασφάλειας. Ωστόσο, οι ρυθμίσεις αυτές δεν θα πρέπει να θίγουν τα δικαιώματα των προσώπων που καλύπτονται από τον κανονισμό [883/2004].

[...]

(10) Για τον προσδιορισμό του αρμόδιου φορέα, δηλαδή του φορέα η νομοθεσία του οποίου είναι εφαρμοστέα ή τον οποίο βαρύνει η καταβολή ορισμένων παροχών, η αντικειμενική κατάσταση του ασφαλισμένου και των μελών της οικογενείας του πρέπει να εξετάζεται από τους φορείς περισσοτέρων του ενός κρατών μελών. Για να εξασφαλισθεί η προστασία του ενδιαφερομένου κατά τη διάρκεια αυτών των αναγκαίων ανταλλαγών μεταξύ των φορέων, θα πρέπει να προβλεφθεί η προσωρινή υπαγωγή του σε μια νομοθεσία κοινωνικής ασφάλειας.»

10. Το κεφάλαιο II του τίτλου I του κανονισμού 987/2009, το οποίο επιγράφεται «Διατάξεις για τη συνεργασία και την ανταλλαγή δεδομένων», περιλαμβάνει τα άρθρα 2 έως 7.

11. Το άρθρο 2 του κανονισμού 987/2009, το οποίο επιγράφεται «Πεδίο εφαρμογής και διαδικασία των ανταλλαγών μεταξύ φορέων», ορίζει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«Οι φορείς παρέχουν ή ανταλλάσσουν αμελλητί όλα τα δεδομένα που χρειάζονται για τη θεμελίωση και τον προσδιορισμό των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των προσώπων για τα οποία ισχύει ο βασικός κανονισμός. Η κοινοποίηση των δεδομένων αυτών μεταξύ των κρατών μελών γίνεται απευθείας από τους ίδιους τους φορείς ή εμμέσως μέσω των οργανισμών σύνδεσης.»

12. Το άρθρο 5 του κανονισμού 987/2009, το οποίο επιγράφεται «Νομική αξία των εγγράφων και των δικαιολογητικών που εκδίδονται σε άλλο κράτος μέλος», ορίζει τα εξής:

«1. Τα έγγραφα που εκδίδονται από το φορέα κράτους μέλους και τα οποία βεβαιώνουν την κατάσταση ενός προσώπου για τους σκοπούς της εφαρμογής του βασικού κανονισμού και του κανονισμού εφαρμογής, καθώς και τα δικαιολογητικά βάσει των οποίων εκδόθηκαν τα έγγραφα, ισχύουν υποχρεωτικά για τους φορείς των άλλων κρατών μελών, εφόσον τα εν λόγω έγγραφα ή δικαιολογητικά δεν ανακαλούνται ή δεν κηρύσσονται άκυρα από το κράτος μέλος στο οποίο εκδόθηκαν.

2. Σε περίπτωση αμφιβολίας περί την εγκυρότητα ενός εγγράφου ή την ακρίβεια των γεγονότων επί των οποίων θεμελιώνονται τα στοιχεία που περιέχονται σε αυτό, ο φορέας του κράτους μέλους που λαμβάνει το έγγραφο απευθύνεται στο φορέα που το εξέδωσε για να του ζητήσει τις αναγκαίες διευκρινίσεις και, ανάλογα με την περίπτωση, την ανάκληση του εν λόγω εγγράφου. Ο εκδίδων φορέας επανεξετάζει τους λόγους έκδοσης του εγγράφου και, ανάλογα με την περίπτωση, το ανακαλεί.

3. Σύμφωνα με την παράγραφο 2, όταν υπάρχει αμφιβολία για τις πληροφορίες που έχουν παράσχει οι ενδιαφερόμενοι, την εγκυρότητα ενός εγγράφου ή αποδεικτικού στοιχείου ή την ακρίβεια των γεγονότων επί των οποίων βασίζονται οι ισχυρισμοί που περιέχει, ο φορέας του

τόπου διαμονής ή κατοικίας, κατ' αίτηση του αρμόδιου φορέα, προβαίνει στην αναγκαία επαλήθευση αυτών των πληροφοριών ή εγγράφων, εφόσον είναι δυνατή η διενέργειά της.

4. Εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ των σχετικών φορέων, το θέμα μπορεί να τεθεί ενώπιον της διοικητικής επιτροπής από τις αρμόδιες αρχές, αφού παρέλθει ένας μήνας από την ημερομηνία υποβολής του αιτήματος του φορέα που έλαβε το έγγραφο. Η διοικητική επιτροπή επιχειρεί να συμβιβάσει τις διστάμενες απόψεις εντός έξι μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία επελήφθη του θέματος.»

13. Το άρθρο 6 του κανονισμού 987/2009, το οποίο επιγράφεται «Προσωρινή εφαρμογή νομοθεσίας και προσωρινή καταβολή παροχών», ορίζει τα εξής:

«1. Εάν δεν προβλέπεται διαφορετικά στον κανονισμό εφαρμογής, σε περίπτωση διάστασης απόψεων μεταξύ των φορέων ή των αρχών δύο ή περισσότερων κρατών μελών σχετικά με τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας, ο ενδιαφερόμενος υπόκειται προσωρινά στη νομοθεσία ενός από αυτά τα κράτη μέλη [...]

[...]

2. Σε περίπτωση διάστασης απόψεων μεταξύ των φορέων ή των αρχών δύο ή περισσότερων κρατών μελών για το θέμα του προσδιορισμού του φορέα που οφείλει να χορηγήσει τις παροχές σε χρήμα ή σε είδος, ο ενδιαφερόμενος ο οποίος θα μπορούσε να απαιτήσει παροχές, αν δεν υπάρχει αμφισβήτηση, λαμβάνει προσωρινά τις παροχές που προβλέπονται από τη νομοθεσία την οποία εφαρμόζει ο φορέας του τόπου κατοικίας του ή, αν ο εν λόγω ενδιαφερόμενος δεν κατοικεί στο έδαφος ενός από τα ενδιαφερόμενα κράτη μέλη, τις παροχές που προβλέπονται από τη νομοθεσία την οποία εφαρμόζει ο φορέας στον οποίο υποβλήθηκε αρχικά η αίτηση.

3. Εάν δεν επιτευχθεί συμφωνία μεταξύ των σχετικών φορέων ή αρχών, το θέμα μπορεί να τεθεί ενώπιον της διοικητικής επιτροπής από τις αρμόδιες αρχές, αφού παρέλθει ένας μήνας από την ημερομηνία κατά την οποία ανέκυψε η διάσταση απόψεων, όπως αναφέρεται στις παραγράφους 1 ή 2. Η διοικητική επιτροπή επιδιώκει να συμβιβάσει τις δισταμένες απόψεις εντός έξι μηνών από την ημερομηνία κατά την οποία επελήφθη του θέματος.

4. Εάν αποδειχθεί ότι εφαρμοστέα νομοθεσία δεν είναι η νομοθεσία του κράτους μέλους στο οποίο έγινε η προσωρινή υπαγωγή ή ότι ο φορέας που κατέβαλε προσωρινά τις παροχές δεν ήταν ο αρμόδιος φορέας, ο φορέας που προσδιορίζεται ως αρμόδιος θεωρείται αναδρομικώς αρμόδιος, ως εάν να μην υπήρχε αυτή η διάσταση απόψεων, το αργότερο από την ημερομηνία της προσωρινής υπαγωγής ή της πρώτης προσωρινής καταβολής των σχετικών παροχών.

5. Εάν απαιτείται, ο φορέας που κρίθηκε αρμόδιος και ο φορέας που κατέβαλε προσωρινά τις παροχές σε χρήμα ή εισέπραξε προσωρινά εισφορές, διευθετούν την οικονομική κατάσταση του ενδιαφερομένου όσον αφορά τις εισφορές και τις παροχές σε χρήμα που καταβλήθηκαν προσωρινά, ενδεχομένως, σύμφωνα με τον τίτλο IV κεφάλαιο III του κανονισμού εφαρμογής.

Οι παροχές σε είδος που καταβλήθηκαν προσωρινά από έναν φορέα σύμφωνα με την παράγραφο 2, αποδίδονται από τον αρμόδιο φορέα σύμφωνα με τις διατάξεις του τίτλου IV του κανονισμού εφαρμογής.»

14. Το άρθρο 7 του κανονισμού 987/2009, το οποίο επιγράφεται «Προσωρινός υπολογισμός των παροχών και των εισφορών», ορίζει τα εξής:

«1. Εάν δεν προβλέπεται διαφορετικά στον κανονισμό εφαρμογής, στην περίπτωση που ένα πρόσωπο δικαιούται να λάβει παροχή ή υποχρεούται να καταβάλει εισφορά σύμφωνα με το βασικό κανονισμό και ο αρμόδιος φορέας δεν διαθέτει όλα τα στοιχεία σχετικά με την κατάσταση σε άλλο κράτος μέλος, τα οποία απαιτούνται για την οριστική εκκαθάριση του ποσού της εν λόγω παροχής ή εισφοράς, ο φορέας αυτός απονέμει την εν λόγω παροχή ύστερα από αίτηση του ενδιαφερομένου ή προβαίνει σε προσωρινή εκκαθάριση της εν λόγω εισφοράς, εάν η εκκαθάριση είναι δυνατή βάσει των στοιχείων που διαθέτει ο προαναφερθείς φορέας.

2. Αφού παρασχεθούν όλα τα απαραίτητα δικαιολογητικά ή έγγραφα στο σχετικό φορέα, διενεργείται νέος υπολογισμός της σχετικής παροχής ή εισφοράς.»

15. Ο τίτλος II του κανονισμού 987/2009, ο οποίος επιγράφεται «Καθορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας», περιλαμβάνει τα άρθρα 14 έως 21.

16. Το άρθρο 16 του κανονισμού 987/2009, το οποίο επιγράφεται «Διαδικασία για την εφαρμογή του άρθρου 13 του βασικού κανονισμού», ορίζει τα εξής:

«1. Το πρόσωπο που ασκεί δραστηριότητες σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη ενημερώνει σχετικά το φορέα που έχει ορίσει η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους στο οποίο κατοικεί.

2. Ο οριζόμενος φορέας του κράτους μέλους κατοικίας, προσδιορίζει αμελλητί τη νομοθεσία που εφαρμόζεται στον ενδιαφερόμενο, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 13 του βασικού κανονισμού και του άρθρου 14 του κανονισμού εφαρμογής. Ο αρχικός προσδιορισμός αυτός είναι προσωρινός. Ο φορέας ενημερώνει για τον προσωρινό προσδιορισμό τους φορείς που έχουν οριστεί από κάθε κράτος μέλος στο οποίο ασκείται μια δραστηριότητα.

3. Ο προσωρινός προσδιορισμός της εφαρμοστέας νομοθεσίας, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 2, καθίσταται οριστικός εντός δύο μηνών από τη στιγμή κατά την οποία ενημερώθηκαν για τον προσωρινό προσδιορισμό οι φορείς που έχει ορίσει η αρμόδια αρχή των σχετικών κρατών μελών, σύμφωνα με την παράγραφο 2, εκτός αν η νομοθεσία έχει ήδη προσδιοριστεί οριστικά βάσει της παραγράφου 4, ή τουλάχιστον ένας από τους σχετικούς φορείς ενημερώσει, έως το τέλος της δίμηνης προθεσμίας, το φορέα που έχει ορίσει η αρμόδια αρχή του κράτους μέλους κατοικίας ότι δεν μπορεί ακόμα να δεχθεί τον προσδιορισμό ή ότι έχει διαφορετική άποψη εν προκειμένω.

4. Εάν υπάρχει αβεβαιότητα για τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας, λόγω της οποίας πρέπει να πραγματοποιηθούν επαφές μεταξύ των φορέων ή των αρχών δύο ή περισσότερων κρατών μελών, κατόπιν αιτήματος ενός ή περισσότερων από τους φορείς που έχουν ορίσει οι αρμόδιες αρχές των σχετικών κρατών μελών ή αιτήματος των ίδιων των αρμόδιων αρχών, η νομοθεσία που εφαρμόζεται για τον ενδιαφερόμενο προσδιορίζεται με κοινή συμφωνία, λαμβάνοντας υπόψη τις διατάξεις του άρθρου 13 του βασικού κανονισμού και τις σχετικές διατάξεις του άρθρου 14 του κανονισμού εφαρμογής.

Εάν υπάρχει διάσταση απόψεων μεταξύ των σχετικών φορέων ή αρμόδιων αρχών, οι οργανισμοί αυτοί επιδιώκουν την επίτευξη συμφωνίας σύμφωνα με τους όρους που καθορίζονται ανωτέρω και εφαρμόζονται οι διατάξεις του άρθρου 6 του κανονισμού εφαρμογής.

[...]»

17. Το άρθρο 19 του κανονισμού 987/2009, το οποίο επιγράφεται «Παροχή πληροφοριών στους ενδιαφερομένους και στους εργοδότες», προβλέπει στην παράγραφο 2 τα εξής:

«Μετά από αίτηση του ενδιαφερομένου ή του εργοδότη, ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου είναι εφαρμοστέα δυνάμει διατάξεως του τίτλου II του βασικού κανονισμού, βεβαιώνει ότι αυτή η νομοθεσία είναι εφαρμοστέα και αναφέρει, αν συντρέχει σχετική περίπτωση, έως ποια ημερομηνία και υπό ποιους όρους.»

18. Το άρθρο 20 του κανονισμού 987/2009, το οποίο επιγράφεται «Συνεργασία μεταξύ φορέων», ορίζει τα εξής:

«1. Οι σχετικοί φορείς κοινοποιούν στον αρμόδιο φορέα του κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου είναι εφαρμοστέα σε ένα πρόσωπο δυνάμει του τίτλου II του βασικού κανονισμού, τις πληροφορίες που είναι απαραίτητες για τον καθορισμό της ημερομηνίας κατά την οποία η νομοθεσία αυτή τίθεται σε ισχύ και για τον υπολογισμό των εισφορών που βαρύνουν αυτό το πρόσωπο και τον ή τους εργοδότες του δυνάμει αυτής της νομοθεσίας.

2. Ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους, η νομοθεσία του οποίου καθίσταται εφαρμοστέα σε ένα πρόσωπο δυνάμει του τίτλου II του βασικού κανονισμού, καθιστά τις πληροφορίες σχετικά με την ημερομηνία έναρξης εφαρμογής της νομοθεσίας αυτής διαθέσιμες στο φορέα που έχει ορίσει η αρμόδια αρχή του τελευταίου κράτους μέλους, στη νομοθεσία του οποίου είχε υπαχθεί το εν λόγω πρόσωπο.»

III. Τα πραγματικά περιστατικά της διαφοράς της κύριας δίκης και τα προδικαστικά ερωτήματα

19. Ο ΤΕ, εγγεγραμμένος στο πολωνικό εμπορικό μητρώο επιχειρηματίας που ασκεί μη μισθωτή δραστηριότητα και φορολογείται στην Πολωνία, συνήψε στις 11 Αυγούστου 2016 με εταιρία εγκατεστημένη στη Βαρσοβία (Πολωνία) σύμβαση δυνάμει της οποίας όφειλε να παράσχει στο πλαίσιο συγκεκριμένου έργου στη Γαλλία, από τις 22 Αυγούστου 2016 και έως την περάτωση του έργου αυτού, υπηρεσίες που συνήθως εμπίπτουν στις υποχρεώσεις του «second site manager».

20. Βάσει της σύμβασης αυτής, εκδόθηκε πιστοποιητικό A1⁴ από το ZUS⁵, το οποίο βεβαίωνε ότι ο ΤΕ υπαγόταν στην πολωνική νομοθεσία κατά την περίοδο από τις 22 Αυγούστου 2016 έως τις 21 Αυγούστου 2017 (στο εξής: επίδικη περίοδος).

⁴ Όπως επισημαίνεται στην απόφαση της 2ας Μαρτίου 2023, DRV Intertrans και Verbraeken J. en Zonen (C-410/21 και C-661/21, στο εξής: απόφαση DRV Intertrans, EU:C:2023:138, σκέψη 42 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία), «το πιστοποιητικό A 1, το οποίο αντικατέστησε το πιστοποιητικό E 101 που προβλέπεται στον κανονισμό [(ΕΟΚ) 574/72 του Συμβουλίου, της 21ης Μαρτίου 1972, περί του τρόπου εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 1408/71 “περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφάλισης στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας” (ΕΕ 1972, L 74, σ. 1)] αντιστοιχεί σε τυποποιημένο έντυπο το οποίο χορηγείται, σύμφωνα με τον τίτλο II του κανονισμού 987/2009, από τον φορέα που ορίζεται από την αρμόδια αρχή του κράτους μέλους, του οποίου η νομοθεσία περί κοινωνικής ασφάλισης είναι εφαρμοστέα, προκειμένου να βεβαιωθεί, κατά τα οριζόμενα, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 19, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού, η υπαγωγή των εργαζομένων, οι οποίοι εμπίπτουν σε μια από τις περιπτώσεις που αναφέρει ο τίτλος II του κανονισμού 883/2004, στη νομοθεσία του κράτους μέλους αυτού». Βλ., για παράδειγμα, τις πρακτικές εξηγήσεις και το υπόδειγμα εντύπου που διατίθενται στον δικτυακό τόπο του Centre des liaisons européennes et internationales de sécurité sociale (Γαλλία): <https://www.cleiss.fr/reglements/a1.html>.

⁵ Στις γραπτές παρατηρήσεις του, το ZUS διευκρίνισε ότι το πιστοποιητικό αυτό είχε εκδοθεί στις 19 Αυγούστου 2016, ότι βασιζόταν στο άρθρο 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 883/2004 επειδή η περίπτωση του ενδιαφερομένου, ο οποίος ασκούσε μη μισθωτή δραστηριότητα σε δύο ή περισσότερα κράτη μέλη, διεπόταν από τη συγκεκριμένη διάταξη και ότι είχε αποσταλεί στον αρμόδιο γαλλικό φορέα.

21. Κατόπιν αυτεπάγγελτης επανεξέτασης, το ZUS διαπίστωσε ότι, κατά τη διάρκεια της επίδικης περιόδου, ο TE ασκούσε τη δραστηριότητά του μόνον σε ένα κράτος μέλος, ήτοι στη Γαλλία. Συνεπώς, με απόφαση της 1ης Δεκεμβρίου 2017 (στο εξής: επίδικη απόφαση), το ZUS ανακάλεσε το πιστοποιητικό A1⁶ και έκρινε ότι ο TE δεν υπαγόταν στην πολωνική νομοθεσία κατά τη διάρκεια της επίδικης περιόδου. Εκτιμώντας ότι η κρίσιμη διάταξη για τον καθορισμό της εφαρμοστέας, στην περίπτωση του TE, νομοθεσίας ήταν το άρθρο 11 του κανονισμού 883/2004, το ZUS εξέδωσε την απόφαση αυτή χωρίς να ακολουθηθεί προηγουμένως τη διαδικασία του άρθρου 16⁷ του κανονισμού 987/2009 προκειμένου να υπάρξει συντονισμός με τον αρμόδιο γαλλικό φορέα όσον αφορά τον καθορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας.

22. Ο TE άσκησε προσφυγή ενώπιον του Sąd Okręgowy w Toruniu (πρωτοδικείου του Τορνιού, Πολωνία) κατά της επίδικης απόφασης. Με απόφαση της 5ης Ιουνίου 2019, το δικαστήριο αυτό έκρινε, αφενός, ότι κατά τη διάρκεια της επίδικης περιόδου, ο TE δεν εργαζόταν μόνο σε ένα κράτος μέλος, με αποτέλεσμα να εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 13, παράγραφος 2, του κανονισμού 883/2004, και, αφετέρου, ότι το ZUS δεν είχε εξαντλήσει τη διαδικασία συντονισμού η οποία προβλέπεται στα άρθρα 6, 15⁸ και 16 του κανονισμού 987/2009, μολονότι η διαδικασία αυτή είναι υποχρεωτική για τον καθορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας. Συνεπώς, κατά τη διάρκεια της ένδικης διαδικασίας, το εν λόγω δικαστήριο ζήτησε από το ZUS να κινήσει τη διαδικασία συντονισμού με τον αρμόδιο γαλλικό φορέα, πλην όμως το ZUS δεν συμμορφώθηκε, θεωρώντας ότι δεν δικαιολογούνταν κάτι τέτοιο. Προκειμένου να αποφευχθεί το ενδεχόμενο να περιέλθει ο TE σε μια κατάσταση όπου δεν θα υπάγεται σε κανένα σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, το Sąd Okręgowy w Toruniu (πρωτοδικείο του Τορνιού) έκρινε ότι, κατά τη διάρκεια της επίδικης περιόδου, ο TE υπαγόταν στην πολωνική νομοθεσία και ότι, ως εκ τούτου, το επίμαχο στην κύρια δίκη πιστοποιητικό A1 εξακολουθούσε να ισχύει.

23. Με απόφαση της 5ης Φεβρουαρίου 2020, το Sąd Apelacyjny w Gdańsku (εφετείο του Gdansk, Πολωνία) απέρριψε την έφεση που άσκησε το ZUS κατά της πρωτόδικης απόφασης.

24. Το ZUS άσκησε αναίρεση κατά της δευτεροβάθμιας απόφασης ενώπιον του Sąd Najwyższy (Ανωτάτου Δικαστηρίου). Υποστηρίζει ότι η επίδικη απόφαση ενείχε πλημμέλεια που μπορούσε να θεραπευθεί μόνο στο πλαίσιο διαδικασίας ενώπιον του ίδιου του ZUS, δεδομένου ότι η ανάκληση του επίμαχου πιστοποιητικού A1 προϋπέθετε την προηγούμενη εξάντληση της διαδικασίας συντονισμού την οποία προβλέπει ο κανονισμός 987/2009. Επομένως, οι δικαστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν από το Sąd Okręgowy w Toruniu (πρωτοδικείο του Τορνιού) και το Sąd Apelacyjny w Gdańsku (εφετείο του Gdansk) είναι, κατά την άποψή του, εσφαλμένες για τον λόγο ότι τα δικαστήρια αυτά θα έπρεπε, αντί να αποφανθούν επί της εφαρμοστέας νομοθεσίας, να έχουν αναπέμψει την υπόθεση στο ZUS, ώστε το τελευταίο να επανεξετάσει το πιστοποιητικό A1 σε συνεργασία με τον αρμόδιο γαλλικό φορέα.

⁶ Το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο, Πολωνία), που είναι το αιτούν δικαστήριο εν προκειμένω, αναφέρει ότι η απόφαση αυτή ελήφθη κατ' εφαρμογήν του άρθρου 83α, παράγραφος 1, του ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (νόμου της 13ης Οκτωβρίου 1998, σχετικά με το σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, Dz. U. 2021, σημείο 430).

⁷ Βλ. σημείο 16 των παρουσών προτάσεων.

⁸ Όπως προκύπτει και από τον τίτλο του, το άρθρο αυτό καθορίζει τη διαδικασία εφαρμογής του άρθρου 11, παράγραφος 3, στοιχεία β' και δ', του άρθρου 11, παράγραφος 4 και του άρθρου 12 του βασικού κανονισμού (σχετικά με την παροχή πληροφοριών στους ενδιαφερομένους φορείς).

25. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

- «1) Έχει ο φορέας [κράτους μέλους] ο οποίος εξέδωσε πιστοποιητικό A 1 και προτίθεται να ακυρώσει, να ανακαλέσει ή να κηρύξει ανίσχυρο το εκδοθέν πιστοποιητικό, αυτεπάγγελτα, ήτοι χωρίς αίτηση του αρμοδίου φορέα του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους, την υποχρέωση διεξαγωγής διαδικασίας συνδιαλλαγής με τον αρμόδιο φορέα του άλλου κράτους μέλους κατ' αναλογία προς τους κανόνες που ισχύουν βάσει των άρθρων 6 και 16 του [κανονισμού 987/2009];
- 2) Πρέπει η διαδικασία συνδιαλλαγής να διεξάγεται πριν το εκδοθέν πιστοποιητικό ακυρωθεί, ανακληθεί ή κηρυχθεί ανίσχυρο, ή μήπως η ακύρωση, ανάκληση ή κήρυξη του πιστοποιητικού ως ανίσχυρου έχει [δυνάμει του άρθρου 16, παράγραφος 2, του κανονισμού 987/2009] προκαταρκτικό και προσωρινό χαρακτήρα και καθίσταται οριστική σε περίπτωση που ο οικείος φορέας του [άλλου κράτους μέλους] δεν εκφράσει επιφυλάξεις ή διαφορετική γνώμη συναφώς;»

26. Γραπτές παρατηρήσεις κατέθεσαν το ZUS, η Πολωνική, η Βελγική, η Τσεχική και η Γαλλική Κυβέρνηση, καθώς και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

IV. Ανάλυση

27. Με τα δύο προδικαστικά ερωτήματα, τα οποία μπορούν, κατά τη γνώμη μου, να εξεταστούν από κοινού, το αιτούν δικαστήριο ζητεί κατ' ουσίαν να διευκρινιστεί αν τα άρθρα 6 και 16 του κανονισμού 987/2009 έχουν την έννοια ότι φορέας ο οποίος διαπίστωσε, κατόπιν ελέγχων που διενήργησε με δική του πρωτοβουλία, ότι κακώς εξέδωσε πιστοποιητικό A1, μπορεί να το ανακαλέσει χωρίς να κινήσει προηγουμένως διαδικασία διαλόγου και συνδιαλλαγής με τους αρμόδιους φορείς των εμπλεκόμενων κρατών μελών προκειμένου να καθοριστεί η εφαρμοστέα νομοθεσία.

28. Διαπιστώνεται κατ' αρχάς ότι ούτε ο κανονισμός 883/2004 ούτε ο κανονισμός 987/2009 περιέχουν διάταξη που να εφαρμόζεται άμεσα στις περιπτώσεις της υπό κρίση υποθέσεως, στην οποία ανακλήθηκε πιστοποιητικό A1.

29. Το άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004 περιορίζεται στον καθορισμό του γενικού πλαισίου μιας *διαδικασίας διαλόγου και συνδιαλλαγής*, όπου ο πρώτος αποτελεί προϋπόθεση της δεύτερης⁹. Ο κανονισμός 987/2009 ορίζει σε ποιες περιπτώσεις εφαρμόζεται η ως άνω διαδικασία.

⁹ Βλ., επίσης, αιτιολογικές σκέψεις 10 και 11 καθώς και σημεία 1, 2 και 17 της αποφάσεως A1, της 12ης Ιουνίου 2009, σχετικά με τη θέσπιση διαδικασίας διαλόγου και συνδιαλλαγής όσον αφορά την εγκυρότητα εγγράφων, τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας και την καταβολή παροχών δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου (ΕΕ 2010, C 106, σ. 1) (στο εξής: απόφαση A1). Βλ., επίσης, απόφαση της 27ης Απριλίου 2017, A-Rosa Flussschiff [C-620/15, στο εξής: απόφαση A-Rosa Flussschiff, EU:C:2017:309, σκέψη 58, σχετικά με το άρθρο 84α, παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΟΚ) 1408/71 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 1971, περί εφαρμογής των συστημάτων κοινωνικής ασφαλίσεως στους μισθωτούς και τις οικογένειές τους που διακινούνται εντός της Κοινότητας (ΕΕ 1971, L 149, σ. 2), του οποίου οι διατάξεις επαναλαμβάνονται αυτούσιες στο άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004].

30. Συνεπώς, σε σχέση με την ανάκληση πιστοποιητικού A1, μόνον το άρθρο 5 του τελευταίου αυτού κανονισμού προβλέπει συγκεκριμένη διαδικασία «σε περίπτωση αμφιβολίας περί την εγκυρότητα ενός εγγράφου [που βεβαιώνει την κατάσταση του ενδιαφερομένου] ή την ακρίβεια των γεγονότων επί των οποίων θεμελιώνονται τα στοιχεία που περιέχονται σε αυτό»¹⁰.

31. Τα διάφορα στάδια της προαναφερθείσας διαδικασίας, τα οποία περιγράφονται στις παραγράφους 2 έως 4 του άρθρου 5, αποσκοπούν, αφενός, στη συγκέντρωση των πληροφοριών που απαιτούνται για την επιβεβαίωση ή μη της εγκυρότητας του πιστοποιητικού A1, στο πλαίσιο διαβούλευσης μεταξύ των αρμόδιων φορέων, και, αφετέρου, στην επίλυση ενδεχόμενης διαφωνίας μεταξύ τους¹¹.

32. Από τις διατάξεις αυτές προκύπτει σαφώς ότι η εν λόγω διαδικασία τίθεται σε εφαρμογή με πρωτοβουλία του «φορέα του κράτους μέλους που λαμβάνει το έγγραφο»¹². Κατά συνέπεια, ουδεμία διάταξη διέπει την περίπτωση κατά την οποία ο φορέας έκδοσης, μετά τη διεξαγωγή αυτεπάγγελτων ελέγχων, κρίνει ότι το πιστοποιητικό A1 πρέπει, πέραν πάσης αμφιβολίας, να ανακληθεί¹³.

33. Επομένως, με τα προδικαστικά ερωτήματα το Δικαστήριο καλείται να αποφανθεί αν, υπό το πρίσμα των κανονισμών 883/2004 και 987/2009 καθώς και της ερμηνείας τους στη νομολογία του, χωρεί ανάκληση πιστοποιητικού A1 μόνον κατόπιν προηγούμενης διαβούλευσης μεταξύ των αρμόδιων φορέων των εμπλεκόμενων κρατών μελών προκειμένου να καθοριστεί η εφαρμοστέα, στην περίπτωση του ενδιαφερομένου, νομοθεσία.

34. Πρώτον, ως προς το νομοθετικό πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται τα ερωτήματα του αιτούντος δικαστηρίου, υπενθυμίζεται αφενός ότι ο κανονισμός 987/2009 κωδικοποίησε τη νομολογία του Δικαστηρίου όσον αφορά το περιεχόμενο και τα έννομα αποτελέσματα του πιστοποιητικού E 101¹⁴ καθώς και τη διαδικασία που πρέπει να ακολουθείται για την επίλυση ενδεχόμενων διαφορών μεταξύ των φορέων των εμπλεκόμενων κρατών μελών σχετικά με το κύρος ή την ακρίβεια του πιστοποιητικού¹⁵.

35. Αφετέρου, ο ως άνω κανονισμός κατοχύρωσε κατ' αυτόν τον τρόπο τις αρχές που απορρέουν από την εν λόγω νομολογία, ήτοι:

- τον δεσμευτικό χαρακτήρα του πιστοποιητικού, που στηρίζεται στις επιταγές της εφαρμογής της νομοθεσίας ενός μόνον κράτους μέλους, της καλόπιστης συνεργασίας και της ασφάλειας δικαίου, στις οποίες ο κανονισμός 883/2004 έχει προσδώσει ιδιαίτερη σημασία¹⁶.

¹⁰ Παράγραφος 2 του άρθρου αυτού. Η υπογράμμιση δική μου.

¹¹ Βλ. απόφαση DRV Intertrans (σκέψη 46).

¹² Άρθρο 5, παράγραφος 2.

¹³ Βλ. εν προκειμένω σημείο 21 των παρουσών προτάσεων, όσον αφορά το γεγονός ότι ο ενδιαφερόμενος δεν εργαζόταν σε δύο διαφορετικά κράτη μέλη ως λόγο ανάκλησης.

¹⁴ Το πιστοποιητικό E 101 αντικαταστάθηκε από το πιστοποιητικό A1. Βλ. υποσημείωση 4 των παρουσών προτάσεων.

¹⁵ Βλ. απόφαση DRV Intertrans (σκέψεις 43 και 52 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

¹⁶ Βλ. αποφάσεις της 16ης Ιουλίου 2020, AFMB κ.λπ. (C-610/18, EU:C:2020:565, σκέψεις 72 και 74), και DRV Intertrans (σκέψεις 43 και 54 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Στην υπόθεση επί της οποίας εκδόθηκε η απόφαση εκείνη, τα αποτελέσματα ενός πιστοποιητικού A1 είχαν ανασταλεί προσωρινά με απόφαση του φορέα έκδοσης. Το Δικαστήριο έκρινε ότι, σύμφωνα με το γράμμα του άρθρου 5, παράγραφος 1, του κανονισμού 987/2009, μόνον η ανάκληση του πιστοποιητικού αυτού μπορεί να επιφέρει παύση των δεσμευτικών του αποτελεσμάτων (σκέψεις 48, 49, 51 και 59).

- την αποκλειστική αρμοδιότητα του φορέα έκδοσης να εκτιμά το κύρος του πιστοποιητικού¹⁷ καθώς και
- τη διεξαγωγή διαδικασίας διαλόγου μεταξύ των αρμόδιων φορέων των εμπλεκόμενων κρατών μελών και συνδιαλλαγής ενώπιον της διοικητικής επιτροπής για την επίλυση των μεταξύ τους διαφορών τόσο ως προς την ακρίβεια των εγγράφων που εκδόθηκαν όσο και ως προς τον καθορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας στην περίπτωση του συγκεκριμένου εργαζομένου¹⁸.

36. Προκύπτει επομένως, δεύτερον, ότι ο νομοθέτης της Ένωσης δεν προέβλεψε ευρύ πεδίο εφαρμογής για τη διαδικασία διαλόγου και συνδιαλλαγής, περιορίζοντας την σε περιπτώσεις ειδικών αναγκών εντός του πλαισίου της καλόπιστης συνεργασίας¹⁹.

37. Επισημαίνω εξάλλου ότι στον πρακτικό οδηγό της Επιτροπής για τη νομοθεσία που εφαρμόζεται στην Ευρωπαϊκή Ένωση (ΕΕ), τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (ΕΟΧ) και την Ελβετία²⁰, γίνεται αναφορά σε περιπτώσεις επανεξέτασης της κατάστασης του ενδιαφερομένου με πρωτοβουλία του φορέα έκδοσης, η οποία ακολουθείται, κατά περίπτωση, από ανάκληση του πιστοποιητικού. Ωστόσο, δεν περιλαμβάνεται σε αυτόν καμία σύσταση για την εφαρμογή της διαδικασίας διαλόγου και συνδιαλλαγής. Το ίδιο ισχύει για την απόφαση Α1²¹, η οποία αφορά αποκλειστικώς την περίπτωση κατά την οποία είτε ένας φορέας εκφράζει αμφιβολίες για την εγκυρότητα εγγράφου που έχει εκδοθεί από φορέα άλλου κράτους μέλους είτε υπάρχει διάσταση απόψεων σχετικά με τον καθορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας²².

¹⁷ Σε σχέση με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, η οποία καθιερώνεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, ΣΕΕ και επιβάλλει στον φορέα έκδοσης, όταν πρόκειται για την εφαρμογή των κανόνων που διέπουν τον καθορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης, να προβαίνει σε ορθή εκτίμηση των ασκούντων επιρροή πραγματικών περιστατικών και, ως εκ τούτου, να εγγυάται την ακρίβεια των περιλαμβανομένων στο πιστοποιητικό Ε 101 στοιχείων (ήδη πιστοποιητικό Α1), βλ. απόφαση A-Rosa Flussschiff (σκέψη 39 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι η αρχή αυτή τυγχάνει εφαρμογής ακόμη και αν η διοικητική επιτροπή έχει καταλήξει στο συμπέρασμα ότι το πιστοποιητικό κακώς εκδόθηκε (βλ. απόφαση της 6ης Σεπτεμβρίου 2018, Alpenrind κ.λπ., C-527/16, στο εξής: απόφαση Alpenrind κ.λπ. EU:C:2018:669, σκέψη 64) ή τα δικαστήρια κράτους μέλους επιλήφθησαν υποθέσεως στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας κινηθείσας κατά εργοδότη για πράξεις ικανές να στοιχειοθετήσουν δόλια κτήση ή χρησιμοποίηση πιστοποιητικών (βλ. απόφαση της 2ας Απριλίου 2020, CRPNPAC και Vueling Airlines, C-370/17 και C-37/18, στο εξής: απόφαση Vueling, EU:C:2020:260, σκέψη 86).

¹⁸ Βλ. απόφαση DRV Intertrans (σκέψεις 43 και 55). Με την απόφαση αυτή, το Δικαστήριο έκρινε επίσης ότι ο φορέας έκδοσης των επίμαχων πιστοποιητικών Α1, στον οποίο υποβλήθηκε αίτημα ανάκλησης στο πλαίσιο διαδικασίας διαλόγου και συνδιαλλαγής, δεν επιτρεπόταν να αναβάλει την επανεξέταση του κύρους των πιστοποιητικών αυτών και την εκτίμηση σχετικά με το εφαρμοστέο στους ενδιαφερομένους εργαζομένους σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, έως την περάτωση της ποινικής δίκης που εκκρεμούσε ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους όπου παρεχόταν η εργασία (σκέψεις 27, 53, 55 και 63).

¹⁹ Η νομοθετική αυτή επιλογή θα μπορούσε επίσης να οφείλεται στον μικρό αριθμό των σχετικών περιπτώσεων. Βλ. στατιστικά στοιχεία στην έκθεση της Επιτροπής με τίτλο «Posting of workers, Report on A1 Portable Documents issued in 2020», Οκτώβριος 2021, ιδίως σχόλιο στο σημείο 5 και πίνακα 20, στο οποίο αναφέρεται ότι οι περιπτώσεις σφάλματος αντιπροσωπεύουν λιγότερο από το 0,1 % του αριθμού των πιστοποιητικών που εκδίδονται από τα αρμόδια κράτη μέλη. Βλ. επίσης πίνακα 22 σχετικά με τον αριθμό των ανακληθέντων πιστοποιητικών. Η ανάλυση έχει ως εξής (στον πίνακα 21): «Σε απόλυτους όρους, ο μεγαλύτερος αριθμός πιστοποιητικών Α1 ανακλήθηκε από την Πολωνία (528 [...]) και τη Σλοβακία (766 [...]). Σε σχετικούς όρους (ήτοι σε ποσοστό του συνολικού αριθμού των εκδοθέντων πιστοποιητικών), όλα τα κράτη μέλη που παρείχαν στοιχεία ανακάλεσαν λιγότερο από το 1 % του συνολικού αριθμού των πιστοποιητικών Α1 που εκδόθηκαν το 2020. Για παράδειγμα, η Πολωνία και η Σλοβακία ανακάλεσαν, αντιστοίχως, το 0,1 % και το 0,7 % του συνολικού αριθμού των πιστοποιητικών Α1 που εκδόθηκαν το 2020. Πρέπει όμως να σημειωθεί ότι [...] τα πιστοποιητικά Α1 που εκδόθηκαν το 2019 ή και νωρίτερα κατέστη δυνατό να ανακληθούν το 2020. Όσον αφορά την Πολωνία, ο αριθμός των πιστοποιητικών Α1 που ανακλήθηκαν μειώθηκε σημαντικά σε σύγκριση με το 2019 (από 1 197 [...] το 2019 σε “μόλις” 528 [...] το 2020)» (ελεύθερη μετάφραση).

²⁰ Πρακτικός οδηγός που εκπονήθηκε και εγκρίθηκε από τη διοικητική επιτροπή και διατίθεται στη διαδικτυακή διεύθυνση <https://ec.europa.eu/social/BlobServlet?docId=11366&langId=fr> (στο εξής: πρακτικός οδηγός), ιδίως σ. 27, πρώτη παράγραφος και σ. 36, προτελευταία παράγραφος.

²¹ Όπως επισήμανε το Δικαστήριο στην απόφαση της 11ης Ιουλίου 2018, Επιτροπή κατά Βελγίου (C-356/15, EU:C:2018:555, σκέψη 111), η απόφαση Α1 δεν έχει κανονιστικό χαρακτήρα. Πάντως, κατά πάγια νομολογία, η απόφαση αυτή είναι δυνατό να βοηθήσει τους φορείς κοινωνικής ασφάλισης που είναι υπεύθυνοι για την εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης στον συγκεκριμένο τομέα (βλ. προαναφερθείσα απόφαση, σκέψη 110 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

²² Βλ. σημείο 1 της αποφάσεως αυτής.

38. Η διαπίστωση αυτή, με την οποία συμφωνούν όλοι οι μετέχοντες στη διαδικασία που κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις, είναι, κατά τη γνώμη μου, η λογική και αναγκαία συνέπεια της αρχής της αμοιβαίας εμπιστοσύνης²³. Δικαιολογεί την άνευ άλλων διατυπώσεων αναγνώριση της ορθότητας της απόφασης του φορέα έκδοσης να προχωρήσει στην έκδοση πιστοποιητικού²⁴. Συνεπώς, η αρχή αυτή πρέπει να ισχύει ομοίως και ως προς την απόφαση περί μονομερούς ανάκλησης του πιστοποιητικού, εφόσον δεν υπάρχει αμφιβολία σχετικά με την αντικειμενική κατάσταση²⁵ του ενδιαφερομένου²⁶. Με άλλα λόγια, δύσκολα μπορεί να γίνει δεκτό, λόγω του συστήματος το οποίο θεσπίζει ο κανονισμός 987/2009 βάσει των αρχών που διατυπώνονται στον κανονισμό 883/2004, ότι η ανάκληση πιστοποιητικού εξαρτάται από τη συμφωνία φορέα άλλου κράτους μέλους και μάλιστα από προηγούμενη διαβούλευση, κατά μείζονα λόγο σε μια τέτοια είδους περίπτωση²⁷. Επιπλέον, αν αποδειχθεί ότι συντρέχει απάτη, η ανάκληση είναι επιβεβλημένη για τον φορέα έκδοσης²⁸.

39. Τρίτον, η απουσία της βούλησης του νομοθέτη της Ένωσης να λάβει ειδικά μέτρα σε μια τέτοια περίπτωση ενισχύεται και από δύο άλλες διαπιστώσεις. Αφενός, *επαφές μεταξύ αρμόδιων φορέων ή αρχών* προβλέπονται στο άρθρο 16, παράγραφος 4, του κανονισμού 987/2009²⁹ μόνο σε περίπτωση «*αβεβαιότητας για τον προσδιορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας*»³⁰ και στην ειδική περίπτωση της εφαρμογής του άρθρου 13 του κανονισμού 883/2004.

40. Αφετέρου, *οι προστατευτικές για τον ενδιαφερόμενο προσωρινές λύσεις* οι οποίες αφορούν την εφαρμοστέα νομοθεσία καθώς και τη χορήγηση παροχών προβλέπονται στο άρθρο 6 του κανονισμού 987/2009 μόνο στην περίπτωση «*διάστασης απόψεων*»³¹ των φορέων ή των αρχών. Εκτιμώ ότι ο περιορισμός αυτός των περιπτώσεων στις οποίες χωρεί διαβούλευση συνάδει με την επιταγή της ταχείας διεκπεραίωσης³² την οποία επιβάλλουν η απαίτηση καθορισμού μίας μόνον εφαρμοστέας νομοθεσίας στην περίπτωση του ενδιαφερομένου και η ανάγκη να μην αυξηθούν οι περιπτώσεις προσφυγής στη διοικητική επιτροπή, κατά τα προβλεπόμενα στο άρθρο 5, παράγραφος 4 και στο άρθρο 6, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού³³.

²³ Βλ. απόφαση της 14ης Μαΐου 2020, Bouygues travaux publics κ.λπ. (C-17/19, EU:C:2020:379, σκέψη 40 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

²⁴ Επιπλέον, το Δικαστήριο έκρινε ότι η δεσμευτική ισχύς των πιστοποιητικών δεν θίγεται από ενδεχόμενες παρατυπίες. Βλ. απόφαση Alpreind κ.λπ. (σκέψη 76).

²⁵ Βλ. αιτιολογική σκέψη 10 του κανονισμού 987/2009 και υποσημείωση 34 των παρουσών προτάσεων.

²⁶ Στην προκειμένη περίπτωση, το ZUS επισήμανε στις γραπτές παρατηρήσεις του ότι η διαπίστωση της *απουσίας* δραστηριότητας του TE στην Πολωνία κατά την περίοδο που αναγραφόταν στο πιστοποιητικό A1, το οποίο είχε εκδοθεί από το ίδιο το ZUS, δεν άφηνε καμία αμφιβολία ως προς την υποχρέωση ανάκλησής του, δεδομένου ότι στηριζόταν στο άρθρο 13 του κανονισμού 883/2004. Από την άποψη αυτή, πρόκειται για περίπτωση πολύ διαφορετική από εκείνη κατά την οποία ανακύπτουν δυσχέρειες σε σχέση με την εκτίμηση των δραστηριοτήτων του ενδιαφερομένου. Βλ., για συγκεκριμένες επεξηγήσεις και παραδείγματα, πρακτικός οδηγός, σ. 22 επ.

²⁷ Αντιθέτως, θα μπορούσε κάλλιστα να τεθεί υπό συζήτηση η αλήθεια των πραγματικών περιστατικών που διαπίστωσε ο φορέας ο οποίος προτίθεται να ανακαλέσει το πιστοποιητικό που κακώς εξέδωσε, ενώ εγγυάται την ακρίβεια των πληροφοριών που αναγράφονται στο πιστοποιητικό. Βλ. υποσημείωση 17 των παρουσών προτάσεων.

²⁸ Βλ. απόφαση της 11ης Ιουλίου 2018, Επιτροπή κατά Βελγίου (C-356/15, EU:C:2018:555, σκέψη 99 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, σε συνδυασμό με τη σκέψη 98).

²⁹ Σε περίπτωση διάστασης απόψεων σχετικά με την εφαρμοστέα νομοθεσία, το δεύτερο εδάφιο της διάταξης αυτής παραπέμπει στο άρθρο 6 του κανονισμού 987/2009. Βλ., επίσης, αιτιολογική σκέψη 8 και σημείο 1, στοιχείο β', της αποφάσεως A1.

³⁰ Η υπογράμμιση δική μου.

³¹ Η υπογράμμιση δική μου.

³² Πρβλ. άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004 και αιτιολογική σκέψη 2 του κανονισμού 987/2009. Όσον αφορά τις περιπτώσεις στις οποίες το Δικαστήριο αποφάνθηκε λαμβάνοντας υπόψη το πόσο γρήγορα θα ενεργούσε κάθε εμπλεκόμενος φορέας ή εμπλεκόμενη αρχή και τις περιπτώσεις στις οποίες ο αντίστοιχος χρόνος δεν ήταν εύλογος, βλ. αποφάσεις της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ. (C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψεις 55, 59 και 60), και Vuelling (σκέψεις 80 και 81, καθώς και σκέψεις 85 και 86).

³³ Αναφορικά με τον ρόλο της διοικητικής επιτροπής, βλ. απόφαση Alpreind κ.λπ. (σκέψεις 58 επ., ιδίως σκέψεις 59 και 60, καθώς και σκέψη 62, σχετικά με τον περιορισμό του ρόλου της στο πλαίσιο της αναζήτησης συμβιβαστικής λύσης μεταξύ των απόψεων των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών που υπέβαλαν ενώπιόν της το ζήτημα).

41. Συνεπώς, φρονώ ότι για να γίνει δεκτό ότι η ανάκληση πιστοποιητικού A1 εξαρτάται από τη γνώμη ή την απόφαση άλλου κράτους μέλους επί του καθορισμού του συστήματος κοινωνικής ασφάλισης που έχει εφαρμογή στην περίπτωση του ενδιαφερόμενου εργαζομένου, ακόμη και αν η ανάκληση επέρχεται αφού παρέλθει μεγάλο χρονικό διάστημα από την έκδοσή του³⁴, δεν αρκεί μια αποκλειστικώς τελεολογική ερμηνεία των κανονισμών 883/2004 και 987/2009, δεδομένου ότι οι αντίστοιχες διατάξεις τους περιορίζονται στις περιπτώσεις στις οποίες ανακύπτουν δυσχέρειες για τον καθορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας.

42. Τέταρτον, όσον αφορά την κοινωνική ασφάλιση, εκτιμώ ότι πρέπει να ληφθεί υπόψη η αρχή σύμφωνα με την οποία το πιστοποιητικό A1 δημιουργεί ένα τεκμήριο νομιμότητας της υπαγωγής του ενδιαφερόμενου εργαζομένου σε συγκεκριμένο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης³⁵, βάσει μιας κατάστασης που βεβαιώνεται με το έγγραφο αυτό³⁶. Υπογραμμίζω ότι, όπως ορθώς σημείωσαν η Επιτροπή και η Γαλλική Κυβέρνηση, το πιστοποιητικό δεν θεμελιώνει δικαιώματα³⁷. Επομένως, η ανάκλησή του έχει ως αποτέλεσμα μόνον την αποδέσμευση των αρμόδιων αρχών από τα δεσμευτικά του αποτελέσματα.

43. Επιπλέον, σε περίπτωση ανακλητικής αποφάσεως του φορέα έκδοσης δεν υφίσταται κίνδυνος διπλής καταβολής εισφορών³⁸.

44. Κατά συνέπεια, όλα τα ανωτέρω στοιχεία συνηγορούν υπέρ του συμπεράσματος ότι δεν συντρέχει υποχρέωση προηγούμενης διαβούλευσης ή συνδιαλλαγής μεταξύ των αρμόδιων φορέων των εμπλεκόμενων κρατών μελών σε περίπτωση αυτεπάγγελτης ανάκλησης πιστοποιητικού A1.

³⁴ Εν προκειμένω, σύμφωνα με τις γραπτές παρατηρήσεις του ZUS, το πιστοποιητικό, το οποίο εκδόθηκε στις 19 Αυγούστου 2016, ανακλήθηκε την 1η Δεκεμβρίου 2017, λιγότερο από τρεις μήνες μετά τις αρχικές διαπιστώσεις που αποκάλυπταν νέα στοιχεία σχετικά με την κατάσταση του ενδιαφερομένου.

³⁵ Βλ. απόφαση της 6ης Φεβρουαρίου 2018, Altun κ.λπ. (C-359/16, EU:C:2018:63, σκέψεις 36 και 39).

³⁶ Βλ. άρθρο 5, παράγραφος 1 και άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 987/2009, καθώς και απόφαση Alpenrind κ.λπ. (σκέψη 75). Βλ., επίσης, προς υπόμνηση του ότι η έκδοση πιστοποιητικού στηρίζεται σε πραγματικά περιστατικά, απόφαση A-Rosa Flussschiff (σκέψη 57).

³⁷ Πρβλ. απόφαση A-Rosa Flussschiff (σκέψη 38). Προς υπόμνηση του ότι οι κανόνες σύγκρουσης τους οποίους θεσπίζει ο κανονισμός 883/2004 έχουν ως μοναδικό αντικείμενο τον καθορισμό της νομοθεσίας που έχει εφαρμογή σε πρόσωπα ευρισκόμενα σε μία από τις καταστάσεις στις οποίες αναφέρονται οι διατάξεις που θεσπίζουν τους κανόνες αυτούς και ότι, ως εκ τούτου, δεν έχουν ως αντικείμενο τον καθορισμό των προϋποθέσεων για τη θεμελίωση δικαιώματος ή υποχρέωσης υπαγωγής σε συγκεκριμένο σύστημα κοινωνικής ασφάλισης, βλ. απόφαση της 15ης Σεπτεμβρίου 2022, Rechtsanwaltskammer Wien (C-58/21, EU:C:2022:691, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία). Σε συνδυασμό με τα παραπάνω, βλ. την αιτιολογική σκέψη 17α του κανονισμού 883/2004 και την πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, σύμφωνα με την οποία η εφαρμογή του συστήματος κανόνων σύγκρουσης νόμων που καθιερώνεται με τον κανονισμό 883/2004 εξαρτάται μόνον από την αντικειμενική κατάσταση στην οποία βρίσκεται ο ενδιαφερόμενος εργαζόμενος (βλ. απόφαση της 16ης Ιουλίου 2020, AFMB κ.λπ., C-610/18, EU:C:2020:565, σκέψη 54).

³⁸ Επομένως, η περίπτωση αυτή πρέπει να διακρίνεται από εκείνη κατά την οποία ο αρμόδιος φορέας του κράτους μέλους υποδοχής αποφασίζει μονομερώς να μη λάβει υπόψη τα πιστοποιητικά E 101 ή A1 που εκδόθηκαν από τον αρμόδιο φορέα άλλου κράτους μέλους απλώς και μόνον λόγω της ύπαρξης συγκεκριμένων ενδείξεων ότι έχει διαπραχθεί απάτη. Βλ. απόφαση Vueling (σκέψη 68).

45. Ωστόσο, κλίνω προς το ότι η ανάλυση θα ήταν ελλιπής, εάν δεν λάμβανε υπόψη τη διάκριση που πρέπει να γίνει μεταξύ της ανάκλησης και της έκδοσης πιστοποιητικού, υπό την έννοια ότι η ανάκληση βλάπτει αναγκαστικά τον εργαζόμενο και είναι πιθανόν να επιφέρει συγκεκριμένες ουσιώδεις, και δη επιζήμιες, συνέπειες διότι τίθεται εν αμφιβόλω η εκτίμηση της νομικής κατάστασής του³⁹.

46. Πράγματι, κατά πάγια νομολογία, το πιστοποιητικό A1 αποσκοπεί στη διευκόλυνση της κυκλοφορίας του εργαζομένου⁴⁰ και συμβάλλει στην ασφάλεια δικαίου, τόσο για τον ίδιο όσο και για τους ενδιαφερόμενους φορείς. Το Δικαστήριο τόνισε ιδιαίτερα την πτυχή αυτή στη νομολογία του σχετικά με τα δεσμευτικά αποτελέσματα του πιστοποιητικού και, προσφάτως, με μια απόφαση που αφορούσε την αναστολή των αποτελεσμάτων του⁴¹.

47. Κατά συνέπεια, φρονώ ότι ανεξαρτήτως των περιστάσεων υπό τις οποίες ανακαλείται το πιστοποιητικό A1⁴², πρέπει, προκειμένου να δοθεί χρήσιμη απάντηση στο αιτούν δικαστήριο, να ληφθούν υπόψη δύο πηγές πολυπλοκότητας, και συγκεκριμένα:

- το πιστοποιητικό αυτό μπορεί να έχει, όπως το πιστοποιητικό E 101, αναδρομική ισχύ⁴³. Το Δικαστήριο διευκρίνισε ότι «τέτοιο πιστοποιητικό, καίτοι είναι προτιμότερο να χορηγείται πριν από την έναρξη της περιόδου την οποίαν αφορά, μπορεί να χορηγείται και κατά τη διάρκεια της περιόδου αυτής ή και μετά τη λήξη της»⁴⁴ και
- οι κανόνες παραγραφής, ιδίως από τη στιγμή που θα μπορούσαν να έχουν συνέπειες για την επιστροφή των εισφορών κοινωνικής ασφάλισης⁴⁵.

48. Εξάλλου, η Πολωνική Κυβέρνηση επέστησε ειδικότερα την προσοχή του Δικαστηρίου στον κίνδυνο να μείνει ο εργαζόμενος χωρίς κάλυψη από σύστημα κοινωνικής ασφάλισης.

³⁹ Ως προς τις συγκεκριμένες συνέπειες που είναι πιθανόν να επέλθουν, βλ. για παράδειγμα, Morsa, M., «Retrait des documents A1 dans le cadre d'une procédure pénale et recours introduit par le prévenu devant une juridiction administrative dans l'État membre d'établissement», *Droit pénal de l'entreprise*, Larcier, Βρυξέλλες, 2021, αριθ. 4, σ. 352 έως 362, ιδίως σ. 361, σημείο 23. Όσον αφορά τις διοικητικές δυσχέρειες οι οποίες συνδέονται με την επιστροφή των εισφορών που ήδη καταβλήθηκαν και την ανάκτηση όλων των παροχών που ήδη χορηγήθηκαν στους ενδιαφερόμενους εργαζομένους, βλ. προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Η. Saugmandsgaard Øe στην υπόθεση Alpenrind κ.λπ. (C-527/16, EU:C:2018:52, σημείο 20 και υποσημείωση 13). Βλ., σε σχέση με την υποχρέωση αποτροπής κάθε ενδεχομένου τα πρόσωπα που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού 883/2004 να στερούνται προστασίας σε θέματα κοινωνικής ασφάλισης επειδή δεν έχει καθοριστεί ποια είναι η εφαρμοστέα στην περίπτωση τους νομοθεσία, απόφαση της 3ης Ιουνίου 2021, TEAM POWER EUROPE (C-784/19, EU:C:2021:427, σκέψη 32).

⁴⁰ Βλ. αιτιολογικές σκέψεις 1 και 45 κανονισμού 883/2004 και 23 του κανονισμού 987/2009. Βλ. αποφάσεις της 3ης Ιουνίου 2021 TEAM POWER EUROPE (C-784/19, EU:C:2021:427, σκέψη 58 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία) και DRV Intertrans (σκέψη 58).

⁴¹ Βλ. απόφαση DRV Intertrans (σκέψεις 56 και 57).

⁴² Πέραν των περιστάσεων της υποθέσεως της κύριας δίκης, ο κανόνας του άρθρου 14, παράγραφος 10, του κανονισμού 987/2009, σύμφωνα με τον οποίο, σε ορισμένες περιπτώσεις, για τον καθορισμό της εφαρμοστέας νομοθεσίας, οι ενδιαφερόμενοι φορείς λαμβάνουν υπόψη την εικαζόμενη μελλοντική κατάσταση κατά τους επόμενους δώδεκα ημερολογιακούς μήνες, ευνοεί την εμφάνιση λόγων αναθεώρησης. Βλ. πρακτικός οδηγός, σ. 28 (κατ' αναλογία με την περίπτωση πριν το παράδειγμα 3) και σ. 36.

⁴³ Σε σχέση το αποτέλεσμα αυτό σε περίπτωση προσωρινής υπαγωγής, βλ. άρθρο 6, παράγραφος 4, του κανονισμού 987/2009.

⁴⁴ Βλ. απόφαση Alpenrind κ.λπ. (σκέψεις 70 και 71 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

⁴⁵ Βλ. απόφαση Vuelling (σκέψη 69). Όσον αφορά τις δυσχέρειες ανάκτησης των οφειλόμενων ποσών και τις δυσχέρειες που είναι συμφυείς με την αναμονή της αποφάσεως ανάκλησης του πιστοποιητικού A1 ειδικότερα σε περίπτωση απάτης, βλ. Emeriau, A., «Le travail détaché en Europe: concurrence sociale déloyale ou garantie d'un socle minimal de protection?», *Informations sociales*, Caisse nationale d'allocations familiales, Παρίσι, τχ. 203-204, 2021, σ. 144 έως 152, ιδίως σ. 150.

49. Με αυτά τα δεδομένα, είμαι της γνώμης ότι πρέπει να επισημανθεί ότι η διαδικασία διαλόγου και συνδιαλλαγής η οποία θεσπίζεται με το άρθρο 76, παράγραφος 6, του κανονισμού 883/2004⁴⁶ δεν αποτελεί το μοναδικό πλαίσιο που προβλέπει ο νομοθέτης της Ένωσης προκειμένου να διασφαλίσει την αποτελεσματική άσκηση της ελεύθερης κυκλοφορίας των εργαζομένων μέσω της κοινωνικής προστασίας⁴⁷.

50. Πράγματι, πολλές άλλες διατάξεις προβλέπουν *την ανταλλαγή πληροφοριών για τις ανάγκες του προσδιορισμού των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των ενδιαφερόμενων*.

51. Πρώτον, στο πλαίσιο του άρθρου 76, παράγραφος 4, του κανονισμού 883/2004 και, πιο συγκεκριμένα, της συνεργασίας που καθιερώνεται εκεί, το άρθρο 2, παράγραφος 2, το άρθρο 15, το άρθρο 16, παράγραφοι 2 και 3, και το άρθρο 20 του κανονισμού 987/2009 προβλέπουν την ανταλλαγή πληροφοριών απευθείας μεταξύ των φορέων ή των οργανισμών σύνδεσης, σύμφωνα με τους σκοπούς για τους οποίους γίνεται λόγος στις αιτιολογικές σκέψεις 1 και 2 του κανονισμού αυτού.

52. Δεύτερον, το άρθρο 16 του κανονισμού 883/2004, το οποίο τιτλοφορείται «Εξαιρέσεις από τα άρθρα 11 έως 15», ορίζει στην παράγραφο 1 ότι «[δ]ύο ή περισσότερα κράτη μέλη, οι αρμόδιες αρχές των εν λόγω κρατών μελών ή οι οργανισμοί που έχουν οριστεί από τις αρχές αυτές *μπορούν να προβλέψουν, με κοινή συμφωνία, προς το συμφέρον ορισμένων προσώπων ή ορισμένων κατηγοριών προσώπων, εξαιρέσεις από τα άρθρα 11 έως 15*»⁴⁸.

53. Κατά συνέπεια, κατά πρώτον, συμφωνώ με την Τσεχική, τη Βελγική και τη Γαλλική Κυβέρνηση ότι από το άρθρο 76, παράγραφος 4, του κανονισμού 883/2004 καθώς και από τα άρθρα 2 και 20, σε συνδυασμό με το άρθρο 6 του κανονισμού 987/2009 προκύπτει ότι, σε περίπτωση ανάκλησης του πιστοποιητικού A1 με πρωτοβουλία του φορέα έκδοσης, οι διατάξεις αυτές οριοθετούν ένα επαρκώς προστατευτικό για τους εργαζομένους⁴⁹ νομικό πλαίσιο για τη διαδικασία, η οποία θα περιλαμβάνει τα ακόλουθα στάδια:

- τη μονομερή απόφαση ανάκλησης του πιστοποιητικού A1 από τον χρόνο κατά τον οποίο έγιναν γνωστά τα στοιχεία που το καθιστούν προδήλως ανίσχυρο⁵⁰, και
- την ενημέρωση του ενδιαφερομένου και του φορέα του κράτους μέλους υποδοχής⁵¹ το συντομότερο δυνατόν⁵².

⁴⁶ Βλ. σημεία 30 έως 32 των παρουσών προτάσεων.

⁴⁷ Βλ. υποσημείωση 40 των παρουσών προτάσεων.

⁴⁸ Η υπογράμμιση δική μου.

⁴⁹ Για τις αρχές της προστασίας του εργαζομένου και της ασφάλειας δικαίου στο πλαίσιο της ελεύθερης κυκλοφορίας, βλ. υποσημείωση 40 των παρουσών προτάσεων.

⁵⁰ Προς υπόμνηση, για την υποχρέωση της αρχής έκδοσης να προβεί σε ορθή εκτίμηση των κρίσιμων πραγματικών περιστατικών προς εφαρμογή των κανονισμών 883/2004 και 987/2009 και να διασφαλίσει την ακρίβεια των πληροφοριών που περιλαμβάνονται στο πιστοποιητικό, βλ. υποσημείωση 17 των παρουσών προτάσεων. Επί της εν δυνάμει απουσίας διαφωνίας, λόγω του προδήλως εσφαλμένου χαρακτήρα των πληροφοριών σχετικά με την κατάσταση που πιστοποιείται, βλ. υποσημείωση 27 των παρουσών προτάσεων.

⁵¹ Σε σχέση με την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας, βλ. σημείο 35 των παρουσών προτάσεων.

⁵² Βλ. όσον αφορά την αρχή της αποτελεσματικότητας και της ταχείας διεκπεραίωσης, σημείο 40 των παρουσών προτάσεων. Βλ., επίσης, ως προς τη ροή των αιτημάτων ελέγχου, έκθεση της Επιτροπής που μνημονεύεται στην υποσημείωση 19 των παρουσών προτάσεων, ιδίως, πίνακα 22.

54. Κατά δεύτερον, στο στάδιο αυτό, η προστασία του εργαζομένου μπορεί επίσης να εξασφαλιστεί με τρεις τρόπους. Κατ' αρχάς, είτε ο ίδιος είτε ο εργοδότης του μπορεί να υποβάλει αίτηση στον φορέα του κράτους μέλους υποδοχής για την έκδοση πιστοποιητικού A1⁵³.

55. Εν συνεχεία, σε περίπτωση διάστασης απόψεων μεταξύ του φορέα που ενημερώνεται για την ανάκληση του πιστοποιητικού A1 και εκείνου που αποφασίζει επ' αυτής, ο πρώτος μπορεί να χορηγεί προσωρινά παροχές υπό τις προϋποθέσεις του άρθρου 6, παράγραφος 2, του κανονισμού 987/2009⁵⁴. Αναφορικά με την ανησυχία την οποία εξέφρασε η Πολωνική Κυβέρνηση περί ενδεχόμενης αδράνειας του αρμόδιου φορέα, επισημαίνω ότι από τις γραπτές παρατηρήσεις που υποβλήθηκαν στο Δικαστήριο δεν προκύπτει ότι οι συγκεκριμένες δυσχέρειες οι οποίες πρέπει να υπερκεραστούν προς το συμφέρον του ενδιαφερόμενου εργαζομένου⁵⁵ διαφέρουν από εκείνες που προκαλούνται από την ανάκληση του πιστοποιητικού A1 κατόπιν αιτήματος φορέα άλλου κράτους μέλους⁵⁶.

56. Αντιθέτως, εκτιμώ ότι δεν αρκεί, λαμβανομένων υπόψη των χαρακτηριστικών της προκειμένης περίπτωσης, απλώς να τηρείται, κατ' αναλογίαν προς ό,τι ισχύει υπό ορισμένες άλλες διατάξεις του κανονισμού 987/2009, ένας εύλογος χρόνος για τη διαβούλευση πριν από την απόφαση ανάκλησης του πιστοποιητικού A1. Πράγματι, πρόκειται για παύση των αποτελεσμάτων ενός πιστοποιητικού του οποίου ο εσφαλμένος χαρακτήρας δεν αμφισβητείται, ενώ τα αποτελέσματά του δεν είναι δυνατόν να διατηρηθούν προσωρινά⁵⁷. Εξάλλου παρατηρώ, αφενός, ότι στην πράξη μπορούν να τεθούν σε εφαρμογή λύσεις προς το συμφέρον των εργαζομένων σύμφωνα με τους φορείς, όπως τόνισαν η Τσεχική, η Βελγική⁵⁸ και η Γαλλική Κυβέρνηση. Αφετέρου, η συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών μπορεί να εξειδικευτεί και να υλοποιηθεί σε ένα διμερές πλαίσιο, τηρουμένων των δικαιωμάτων των ενδιαφερομένων βάσει του κανονισμού 883/2004⁵⁹.

57. Επιπλέον, τυχόν διαφωνίες ή δυσχέρειες ως προς την ερμηνεία ή εφαρμογή του κανονισμού 883/2004 θα δικαιολογούν τη διεξαγωγή της διαδικασίας διαλόγου και συνδιαλλαγής η οποία προβλέπεται από τους κανονισμούς 883/2004 και 987/2009 στις συγκεκριμένες αυτές περιπτώσεις⁶⁰.

58. Τέλος, ελλείψει πιστοποιητικού, ο ενδιαφερόμενος εργαζόμενος ή ο εργοδότης του έχουν πάντοτε τη δυνατότητα να προσφύγουν ενώπιον δικαστηρίου ζητώντας του αποφανθεί επί του καθεστώτος υπαγωγής του εργαζομένου, όπως καταδεικνύει η υπόθεση της κύριας δίκης⁶¹.

59. Κατά τρίτον, επισημαίνω ότι ο κίνδυνος επιζήμιων συνεπειών για τον εργαζόμενο είναι περιορισμένος στις περιπτώσεις που δεν συντρέχει απάτη⁶².

⁵³ Βλ. άρθρο 5 και άρθρο 19, παράγραφος 2, του κανονισμού 987/2009 καθώς και υποσημείωση 4 των παρουσών προτάσεων.

⁵⁴ Πρβλ. απόφαση Alpenrind κ.λπ. (σκέψη 76), λόγω ανάκλησης του πιστοποιητικού A1.

⁵⁵ Βλ. σημεία 45 και 47 των παρουσών προτάσεων. Σημειώνω επ' αυτού ότι δεν παρέχεται καμία σχετική ένδειξη ως προς την προκειμένη υπόθεση.

⁵⁶ Πρβλ. έκθεση που μνημονεύεται στην υποσημείωση 19 των παρουσών προτάσεων, σ. 51, πίνακας 23. Βλ., επίσης, Morsa, M., ό.π., σ. 362, σημείο 25.

⁵⁷ Βλ. απόφαση DRV Intertrans (σκέψεις 27 και 57).

⁵⁸ Βλ., επίσης, έκθεση που μνημονεύεται στην υποσημείωση 19 των παρουσών προτάσεων, σ. 51, πίνακας 23.

⁵⁹ Βλ. άρθρα 8 των κανονισμών 883/2004 και 987/2009 καθώς και αιτιολογική σκέψη 8 του τελευταίου αυτού κανονισμού. Βλ., ως παράδειγμα συνεργασίας στο πλαίσιο καταπολέμησης της απάτης, Emeriau, ό.π., σ. 149, και Morsa, ό.π., σ. 361, σημείο 24.

⁶⁰ Βλ. σημεία 29 και 34 έως 36 των παρουσών προτάσεων.

⁶¹ Πρβλ. απόφαση Alpenrind κ.λπ. (σκέψη 61).

⁶² Βλ. πρακτικός οδηγός, σ. 36, τελευταία περίοδος, και σ. 37.

60. Κατά συνέπεια, προτείνω στο Δικαστήριο να κρίνει ότι, εφόσον οι κανονισμοί 883/2004 και 987/2009 δεν προβλέπουν διαδικασία διαλόγου και συνδιαλλαγής ενόψει αυτεπάγγελτης ανάκλησης πιστοποιητικού A1 από τον φορέα που κακώς το εξέδωσε, ο φορέας αυτός οφείλει, σε μια τέτοια περίπτωση, να ενημερώσει το συντομότερο δυνατόν τον φορέα του κράτους μέλους υποδοχής, χωρίς να οφείλει να προβεί προηγουμένως σε διαβούλευση μαζί του.

V. Πρόταση

61. Κατόπιν του συνόλου των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Sąd Najwyższy (Ανώτατο Δικαστήριο, Πολωνία) ως εξής:

Τα άρθρα 5, 6 και 16, αφενός, καθώς και τα άρθρα 2 και 20, αφετέρου, του κανονισμού (ΕΚ) 987/2009 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, για καθορισμό της διαδικασίας εφαρμογής του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 883/2004 για τον συντονισμό των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 465/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 22ας Μαΐου 2012,

έχουν την έννοια ότι:

- Φορέας ο οποίος διαπιστώνει, κατόπιν ελέγχων που διενήργησε με δική του πρωτοβουλία, ότι κακώς εξέδωσε πιστοποιητικό A1, μπορεί να το ανακαλέσει χωρίς να κινήσει προηγουμένως διαδικασία διαλόγου και συνδιαλλαγής με τους αρμόδιους φορείς των εμπλεκόμενων κρατών μελών προκειμένου να καθοριστεί η εφαρμοστέα νομοθεσία.
- Ωστόσο, ο φορέας αυτός οφείλει να ενημερώσει το συντομότερο δυνατόν τους αρμόδιους φορείς των εμπλεκόμενων κρατών μελών για την ανακλητική του απόφαση.